IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Senioralnej (nr 30)**

z dnia 7 lutego 2022 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Senioralnej (nr 30)

7 lutego 2022 r.

Komisja Polityki Senioralnej, obradująca pod przewodnictwem poseł **Joanny Borowiak (PiS)**, przewodniczącej Komisji, oraz poseł **Lidii Burzyńskiej (PiS)**, zastępcy przewodniczącej, rozpatrzyła:

– informację ministra rodziny i polityki społecznej na temat realizacji Programu wieloletniego na rzecz osób starszych Aktywni+ na lata 2021–2025;

– informację ministra rodziny i polityki społecznej na temat realizowanej pomocy dla seniorów i seniorów niepełnosprawnych, którzy wymagają pomocy, a nie skorzystali z programów Aktywni+.

W posiedzeniu udział wzięli: **Stanisław Szwed** sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Mateusz Czarnowski** pełnomocnik wojewody kujawsko-pomorskiego ds. polityki senioralnej, **Elżbieta Ostrowska** przewodnicząca Zarządu Głównego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, **Jerzy Płókarz** prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej oraz prof. dr hab. n. med. **Katarzyna Wieczorowska-Tobis** i dr n. med. **Rafał Sapuła** stali doradcy Komisji Polityki Senioralnej.

W posiedzeniu udział wziął pracownik Kancelarii Sejmu **Elżbieta Przybylska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dzień dobry. Szanowni państwo, otwieram posiedzenie Komisji Polityki Senioralnej. Witam państwa posłów przybyłych na posiedzenie Komisji. Witam pana Stanisława Szweda, sekretarza stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej. Witam panią Lidię Ułanowską, dyrektor Departamentu Polityki Senioralnej w MRiPS. Witam pana Kordiana Kulaszewicza, przedstawiciela Fundacji Adaptacja i członka Rady ds. Polityki Senioralnej przy ministrze rodziny i polityki społecznej. Są z nami również goście w formule zdalnej. Witam panią Annę Rżysko z Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli. Witam panią. Witam stałych doradców Komisji: panią prof. Katarzynę Wieczorowską-Tobis, panią dr Alicję Kaczorowską, pana dra Rafała Sapułę. Serdecznie witam panią redaktor Annę Grabowską, przedstawicielkę Rady ds. Polityki Senioralnej przy ministrze rodziny i polityki społecznej. Mam nadzieję, że pani redaktor już się z nami połączyła, a jeśli nie, to czekamy na połączenie. Serdecznie witam panią dr Elżbietę Ostrowską, przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ale również członka Rady ds. Polityki Senioralnej przy ministrze rodziny i polityki społecznej. Witam serdecznie pana Jerzego Płókarza z Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej. Witam serdecznie, po raz pierwszy, pana Mateusza Czarnowskiego, pełnomocnika wojewody kujawsko-pomorskiego ds. polityki senioralnej. Witamy pana. Cieszymy się, że jest pan dzisiaj z nami obecny.

Pełnomocnik wojewody kujawsko-pomorskiego ds. polityki senioralnej Mateusz Czarnowski:

Dzień dobry.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Stwierdzam przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji wobec niewniesienia do niego zastrzeżeń. Zanim na dobre rozpoczniemy posiedzenie Komisji, uprzejmie

poproszę państwa posłów o stwierdzenie kworum. Poczekamy, aż wyświetli się nam system do głosowania. Uprzejmie proszę o oddanie dowolnego głosu, by potwierdzić zdalny udział w posiedzeniu Komisji. Mam informację, że mamy kworum, a zatem bardzo dziękuję.

Jeszcze raz stwierdzam przyjęcie protokołu z poprzedniego posiedzenia Komisji wobec niewniesienia do niego zastrzeżeń. Informuję, że dzisiejsze posiedzenie Komisji prowadzone jest z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. Przypominam, że wszyscy państwo zostaliście poinformowani o sposobie logowania się przy chęci zabrania głosu w dyskusji. Jednocześnie informuję, że posłowie członkowie Komisji obecni na sali w przypadku głosowania, a takie mieliśmy przed chwilką, głosują poprzez urządzenie do głosowania za pomocą legitymacji poselskiej. Wówczas nie logujecie się państwo w systemie komunikacji elektronicznej i nie używacie tabletów.

Już przystąpiliśmy do stwierdzenia kworum. Mamy kworum. Szanowni państwo, teraz przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Porządek dzienny przewiduje: rozpatrzenie informacji ministra rodziny i polityki społecznej na temat realizacji Programu wieloletniego na rzecz osób starszych „Aktywni+" na lata 2021–2025; rozpatrzenie informacji ministra rodziny i polityki społecznej na temat realizowanej pomocy dla seniorów i seniorów niepełnosprawnych, którzy wymagają pomocy, a nie skorzystali z programów „Aktywni+". Czy ktoś z państwa wnosi zastrzeżenia do porządku dziennego? Nie widzę. Czy mamy zgłoszenia? Nie mamy, a zatem przystępujemy do realizacji porządku dziennego.

Uprzejmie proszę pana Stanisława Szweda, sekretarza stanu w MRiPS, o przedstawienie informacji ministra rodziny na temat realizacji Programu wieloletniego „Aktywni+" na lata 2021–2025. Mam od razu pytanie. Czy pan minister zechce przedstawić obydwie informacje łącznie? Pewnie tak będzie sprawniej. Poproszę uprzejmie. Oddaję panu głos.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczące, Wysoka Komisjo, szanowni goście, przekazaliśmy państwu również bardzo obszerny materiał dotyczący polityki senioralnej, którą prowadzi nasz rząd. Jako MRiPS jesteśmy oczywiście głównymi wykonawcami tych programów przy wsparciu samorządów i organizacji pozarządowych. W naszym dzisiejszym programie będziemy mówić o programie „Aktywni+". Przypomnę, że jest to kontynuacja programu „ASOS", Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych. Od 2021 r. jest to program „Aktywni+". Mamy perspektywę pięcioletnią. Mamy też zapewnione finansowanie na najbliższe lata. W tym roku są to środki wynoszące 40 mln zł, a w ciągu najbliższych 5 lat 200 mln zł. Jak zawsze przy tym programie, jak mówię o jakimś niedosycie, to związany jest on z tym, że tych środków mogłoby być więcej, bo też byłyby one wykorzystane.

Podam kilka liczb z ubiegłego roku o tym, jak to się kształtowało na poziomie 2021 r., i od razu też informację, że nowa edycja programu „Aktywni+" jest ogłoszona od 1 lutego. Jest nabór wniosków. Przypomnę, że program „Aktywni+" jest skierowany do organizacji pozarządowych. Już można pisać wnioski, programy w czterech priorytetach. To to, co było do tej pory, czyli zarówno Aktywność społeczna, priorytet, który zazwyczaj ma największe obłożenie ofert… Łącznie w 2021 r. wpłynęło do nas 1658 ofert. Pozytywnie rozstrzygnęliśmy 317 projektów na łączną kwotę 38 682 tys. zł.

Wracając do podziału na poszczególne priorytety, powiem, że w tym pierwszym priorytecie, Aktywność społeczna, pozytywnie rozstrzygnęliśmy 131 projektów; Partycypacja społeczna to 45 projektów; Włączenie cyfrowe, priorytet, który wprowadziliśmy 2 lata temu, to 82 projekty; Przygotowanie do starości to 59 projektów. Łącznie jest 317 projektów. Jak powiedziałem już wcześniej, zostało złożonych ponad 1600 projektów. W ramach tych wszystkich projektów, mimo panującej pandemii, wzięło udział ponad 450 tys. osób powyżej 60. roku życia, bo tak ten program jest kształtowany, że dotyczy osób powyższej 60. roku życia, czyli osób starszych, w tym ponad 98 tys. osób niepełnosprawnych.

Jeśli chodzi o nową edycję, liczymy na to, że również w tym roku zainteresowanie tymi programami będzie duże. Zależy nam na tym, aby główny cel programów, czyli aktywność osób starszych poprzez organizacje pozarządowe, maksymalnie zwiększać,

ale też na tym, żeby były ciekawe projekty i ciekawe wnioski. Stąd też przedstawiliśmy parę przykładów wniosków, które były pozytywnie rozstrzygnięte. Można się z nimi zapoznać i dowiedzieć się, czego dotyczyły wnioski z różnych województw, w różnych obszarach. To pokazanie, jak ta kwestia jest realizowana. Myślę, że jest to program, który jest dobrze odbierany w środowisku. To są projekty miękkie i są one dobrze odbierane, a oferta organizacji pozarządowych jest zróżnicowana. Jest z czego wybierać, czyli myślę, że program pokazuje, jak różne zainteresowania i jakie talenty mają osoby starsze, bo to są również dzieła malarskie, rękodzieła, nie tylko aktywność fizyczna, która jest bardzo ważna, ale też uczenie. Już powiedziałem, że wyłączenie cyfrowe było bardzo ważne, szczególnie w okresie pandemii, kiedy z tego programu można było korzystać. To pokrótce temat związany z programem „Aktywni+”.

Tak jak powiedziałem, regulamin z tej oferty jest już od 1 lutego i poprzez generator można zgłaszać wnioski do naszego ministerstwa. Wnioski przyjmujemy do 28 lutego, czyli przez cały miesiąc, już niepełny, jeśli chodzi o program „Aktywni+”. Pani dyrektor podpowiada, że szczegółowe sprawozdanie z programu „Aktywni+” już omawialiśmy na posiedzeniu Komisji.

Jeśli chodzi o drugi punkt, jest on dosyć szeroki. Może skupiłbym się na rozwiązaniach, które będą obowiązywały w tym roku czy obowiązywały w ubiegłym roku, bądź na tych rozwiązaniach, które funkcjonują, w których zakresie nic się nie zmienia albo zmienia się w sensie większych nakładów finansowych. Chciałbym rozpocząć od informacji dotyczących programu „Senior+”. Oczywiście jest on kontynuowany. Nabór się zakończył. Mieliśmy kwotę 60 mln zł. Perspektywę najbliższych 5 lat mamy na poziomie 300 mln zł.

W tej chwili mamy już zamkniętą procedurę naboru zarówno na tworzenie, jak i na dofinansowanie funkcjonowania. Mamy więcej wniosków niż możliwości finansowych. Złożono łącznie 809 wniosków na kwotę ponad 79 mln zł, tak że teraz musimy rozstrzygnąć to w taki sposób, żebyśmy mogli zmieścić się w kwocie 60 mln zł. Myślę, że w tym zakresie decyzje będą takie, że tam, gdzie będą tworzone nowe jednostki, przyjmiemy zarówno dzienne domy, jak i kluby, żeby powstawały nowe jednostki. Prawdopodobnie zmniejszy się kwota dofinansowania do funkcjonujących już jednostek. Tak jak powiedziałem, zainteresowanie jest większe, niż było w poprzednich latach, z czego się cieszymy. To też jest dla nas sygnał, że w następnym roku trzeba będzie powalczyć o większe środki z programu „Senior+”, bo zainteresowanie jest duże i jest potrzebne na tworzenie nowych jednostek. To dwa nasze sztandarowe programy, czyli „Aktywni+” i „Senior+”.

Ważnym programem, który będziemy kontynuować, który też ogłosiliśmy, jest program „Korpus wsparcia seniorów”. Program ten funkcjonował w czasie pandemii. Stworzyliśmy też „Solidarnościowy korpus wsparcia seniorów”. To działało tak, jak działa obecnie, na zasadzie takiej, że osoby powyżej 65. roku życia, a teraz powyżej 70. roku życia, mogły zwracać się o bezpośrednie wsparcie, tak działało to w pandemii, dzwoniąc na infolinię 22 505 11 11. Ta infolinia funkcjonuje dalej. Programem, który kierujemy też do samorządów, który jest główną osią tego programu, będzie program, który będzie zapewniał wsparcie dla osób w wieku powyżej 65. roku życia na podobnych zasadach, czyli też będzie to możliwość udzielania wsparcia poprzez miejskie czy gminne ośrodki pomocy społecznej osobom samotnym, osobom, które potrzebują takiego wsparcia w bezpośrednim, bieżącym działaniu takim jak zrobienie zakupów czy inne działania.

Program ten będzie funkcjonował. Mamy na ten program przeznaczone 80 mln zł. W tej chwili środki te zostały rozdysponowane na poziom województwa i samorządy będą występowały do wojewody o zapotrzebowanie. Jak limit w województwie zakończy się, wtedy gminy, które w tym uczestniczą, będą z tego korzystały. 180 mln zł na poszczególne województwa są rozdzielone proporcjonalnie do osób powyżej 65. roku życia. Z tego będzie też wychodziło zapotrzebowanie z poszczególnych samorządów, czyli jest to działanie fakultatywne, ale można z tego korzystać. Jeżeli któraś gmina nie będzie z tego korzystała, to z tych środków nie skorzysta.

Jest też bardzo ważna rzecz, która działała i jeszcze działa przy pandemii, bo przecież pandemia jeszcze trwa. To jest solidarnościowy korpus wsparcia poprzez wolontariuszy.

Mieliśmy ponad 12 tys. zarejestrowanych wolontariuszy, mieliśmy nowego wolontariusza: e-wolontariusza, czyli mieliśmy go w zadaniach cyfrowych. Była bardzo duża liczba młodzieżowych organizacji, które się tutaj włączyły. W tę działalność włączyło się ponad 300 organizacji i liczymy, że działalność ta będzie dalej kontynuowana właśnie poprzez angażowanie wolontariuszy. Ośrodek gminny ma taką osobę dostępną przez infolinię i wolontariusz udziela takiego wsparcia. To jest pierwszy moduł programu.

Drugi moduł programu to nowe zadanie, którym chcemy wesprzeć gminy. To świadczenie usług na rzecz osób starszych poprzez dofinansowanie zakupów oraz kosztów użytkowania tzw. opasek bezpieczeństwa dla osób starszych. To jest nowy program w takim sensie, że w tej chwili to my w nim uczestniczymy, bo część samorządów pilotażowo organizuje już takie programy. Były też programy kierowane do domów pomocy społecznej, czyli opaski bezpieczeństwa dla osób starszych, które mogą z tego skorzystać, informując odpowiednie centrum, które takiej pomocy wtedy udziela.

To są te dwa programy. W drugim module mamy kwotę 50 mln zł, czyli łącznie jest to 130 mln zł w ramach programu „Korpus wsparcia seniorów”. Program jest uruchomiony i, jak powiedziałem, nabór z poszczególnych samorządów może trafiać do wojewodów.

Teraz powiem może kilka słów o programach, które wynikałyby z pytań dotyczących osób niepełnosprawnych. Tych programów jest dużo. Wspomnę o tych, do których nabór w tej chwili albo się zakończył, albo jest jeszcze kontynuowany. Jest to zarówno „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, skierowany do samorządów, jak i „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnościami”, skierowany do organizacji pozarządowych, czy program budowy centrów opiekuńczo-mieszkalnych. Tutaj nabory środków zakończyły się, z tym że doszło tutaj do kilku zmian. Są to podwyższające środki, które przeznaczamy na te działania. Wynikało to z tego, że zapotrzebowanie, np. ze strony samorządów, na „Asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej” było o wiele wyższe, niż przewidywaliśmy. Przewidywaliśmy środki na poziomie 150 mln zł. Okazało się, że zapotrzebowanie jest o wiele większe. Decyzją naszego rządu podwyższyliśmy te środki do kwoty łącznie ponad 600 mln zł. Z ostatnich informacji wynika, że do programu mamy zgłoszonych 1129 gmin. Na razie łączna kwota dofinansowania jest na poziomie prawie 508 mln zł, czyli zwiększyliśmy te środki ze 150 mln zł do 508 mln zł. Będzie również wsparcie w postaci środków, które są skierowane do organizacji pozarządowych i to też jest nowy komponent w tym zakresie.

Jeśli chodzi o program dotyczący budowy centrów opiekuńczo-mieszkalnych, jest on kontynuowany. Te kwestie są na bieżąco realizowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Myślę, że to też jest ważne. Jeśli chodzi o dodatkowe środki, to w 2022 r. mamy na ten program 105 mln zł, w 2023 r. też 105 mln zł i w następnym też, czyli mamy kolejne środki, które na to przeznaczamy. W 2021 r. na budowę centrów opiekuńczo-mieszkalnych wydaliśmy 178 mln zł. Środki w ramach programów, o których teraz mówiłem, są finansowane z solidarnościowego funduszu.

Oczywiście warto tu jeszcze wspomnieć, że decyzją pana premiera z grudnia jest dofinansowanie wsparcia osób niepełnosprawnych w kwocie 1,2 mld zł na stworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych i 800 mln zł dla PFRON-u na działania wspierające osoby niepełnosprawne. W tej chwili trwają przygotowania do uruchomienia programów, które wykorzystają te środki.

Wspomnę jeszcze o programie, który jest w tej chwili kontynuowany. To program „Opieka 75+”, czyli program, który został wdrożony w naszym ministerstwie w 2018 r. Jest to program, który jest skierowany do osób starszych w wieku powyżej 75 lat, na wsparcie osób, które są niesamodzielne i takiego wsparcia potrzebują w miejscu zamieszkania. Na początku program ten był skierowany do miejscowości do 20 tys. mieszkańców, obecnie program ten jest kierowany do małych gmin, które zamieszkuje do 60 tys. mieszkańców. Gmin, które uczestniczą w tym programie, co roku jest coraz więcej. W 2021 r. wzięło w nim udział 583 gminy. Z programu skorzystało prawie 7,5 tys. osób. Środki, które przeznaczyliśmy, to kwota ponad 28 mln zł. Szacujemy, że w tym roku będzie jeszcze większe zapotrzebowanie. Program jest potrzebny, bo wspiera działalność samorządów, bo to jest zadanie samorządowe, więc wspiera samorządy pomocą dotyczącą

opieki nad seniorami niesamodzielnymi w miejscu zamieszkania. Myślę, że to też jest ważny program, który jest realizowany, jeśli chodzi o „Opieka 75+".

Jeżeli jestem już przy tematyce dotyczącej osób niesamodzielnych, warto jeszcze przypomnieć o programie bezpośrednio wspierającym osoby niesamodzielne. Obecnie osób, które korzystają z tego programu, jest ponad 700 tys. To jest kwota 500 zł, którą możemy dopłacić czy to do świadczenia emerytalnego, czy to do świadczenia rentowego. Kwota, która w tej chwili jest maksymalna, nie może przekraczać 1772 zł. Ona będzie waloryzowana. W tym zakresie zmienialiśmy też ustawę, żeby ta kwota była waloryzowana co roku. Jest 3,5 mld zł na ten program. Program jest bardzo dobrze odbierany. Wspiera osoby, które są niesamodzielne, lub opiekunów, najbliższe osoby, które nie są w stanie zapewnić takiej opieki. Wsparcie w kwocie 500 zł jest potrzebne. Ten program też jest finansowany z Funduszu Solidarnościowego. Policzyliśmy łącznie kwoty z Funduszu Solidarnościowego i łącznie są one na poziomie 4,6 mld zł. To są łączne środki z tych trzech programów plus program dotyczący wsparcia osób niesamodzielnych.

Jeżeli jesteśmy jeszcze przy osobach niepełnosprawnych, to w ostatnich latach był bardzo duży wzrost nakładów na osoby niepełnosprawne. W 2015 r. była to kwota 9 mld zł, teraz, w 2021 r., łączna kwota wszystkich programów, które są realizowane, też przez PFRON, to kwota 32 mld zł.

Pani przewodnicząca, to tyle. Nie mówiłem już o innych działaniach, które są w tych materiałach. Oczywiście jeżeli będą jakieś pytania, to uzupełnimy. Działań, które podejmujemy, jest dużo. Warto, żebyśmy o nich wiedzieli i o nich mówili, żeby ci, którzy z nich korzystają, mieli możliwość zapoznania się i skorzystania. Z panią przewodniczącą Lidią Burzyńską rozmawialiśmy przed posiedzeniem Komisji i wiemy, że jest pewien niedosyt, jeśli chodzi o małe miejscowości, że tam to wsparcie nie dociera tak, jak byśmy chcieli. Może jest to kwestia komunikacyjna, a może samorządy trochę nie za bardzo chcą wchodzić w takie programy, być może z powodu braków środków czy większego strachu. Myślę, że dobrze, żebyśmy mówili o tych programach: zarówno Komisja, ale też eksperci czy państwo, którzy są połączeni z nami zdalnie, bo zawsze ktoś może z tego dodatkowo skorzystać. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze, za wyczerpujące przedstawienie informacji. Otwieram dyskusję. Pozwólcie państwo, że odniosę się jako pierwsza.

Panie ministrze, po pierwsze, jest ostatni wątek, który pan poruszył, a mianowicie dotyczący wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w tym seniorów. To kwota 32 mld zł. Tak jak pan minister powiedział, są jeszcze ogromne potrzeby w mniejszych miejscowościach czy szczególnie na obszarach wiejskich i trzeba samorządy zachęcać. Mam nadzieję, że uda się zachęcić samorządy do wspierania osób z niepełnosprawnościami, w tym oczywiście seniorów, tak jak udało się zachęcić samorządy do udziału w programie „Senior+", bo proszę zauważyć, że początki też nie były aż tak optymistyczne. Samorządowcy mieli różne obawy. Obawy te udało się rozwiać także poprzez zwiększenie środków finansowych. Bardzo się z tego cieszę. Być może jest to jakiś kłopot do rozwiązania. Jestem przekonana, że rząd Prawa i Sprawiedliwości go rozwiąże. Bardzo cieszę się z tego, że tak duża liczba samorządów jest zainteresowana tworzeniem domów czy klubów „Senior+". To jest niezwykle istotne. Rzeczywiście pula środków jest olbrzymia, nieporównywalna do wcześniejszych nakładów.

Mam też nadzieję, że powołani we wszystkich województwach decyzją pana premiera Morawieckiego pełnomocnicy ds. polityki senioralnej przy wojewodach również zajmą się tą tematyką. Mają spotykać się m.in. właśnie z samorządowcami po to, by zachęcać do korzystania z programów rządowych, ale także do przedstawiania programów i ich założeń. Mam nadzieję, że uda się to zrobić, że będzie większe zainteresowanie.

Niezmiernie cieszę się też z kontynuacji programu, który się zakończył. Myślę tu o programie aktywności społecznej osób starszych. Cieszę się z kontynuacji programu „Aktywni+". Już w samej swojej nazwie zawiera on główne założenie. Są też środki przewidziane na jego realizację, jest ogromne zainteresowanie. Ta kontynuacja to jest odpowiedź rządu na potrzeby osób w wieku senioralnym, ale także samorządów

czy przede wszystkim organizacji pożytku publicznego. Korpus „Wspieraj seniora" jest niezwykle potrzebny przy pandemii. Niezmiernie cieszą mnie również nowe moduły, które są proponowane, i środki finansowe na realizację programów.

Panie ministrze, przedstawił pan naprawdę bardzo dużo dobrych informacji. Przypomnę tylko, że na ostatnim posiedzeniu Sejmu również pracowaliśmy nad dwiema informacjami dotyczącymi sytuacji osób starszych za rok 2019 i 2020 i tam również mieliśmy szczegółowe dane także na temat tych programów.

Nie mam pytań, jeśli chodzi o te programy, natomiast chciałam zapytać, czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos. Wiem, że zgłosił się pan Jerzy Płókarz, ale, panie Jerzy, najpierw posłowie. Dobrze? W kolejnej turze będą zaproszeni goście. Do pytania zgłosił się pan przewodniczący Michał Szczerba. Bardzo proszę.

Poseł Michał Szczerba (KO):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Panie ministrze, dziękujemy za materiał. Cieszymy się, że rządowy program aktywności osób starszych jest kontynuowany, jednakże oczywiście muszę wyrazić swoje oczekiwania co do kwot związanych z realizacją tego programu. Wydaje się, że kwota 40 mln zł rocznie jest kwotą niewystarczającą. Panie ministrze, pani dyrektor, na pewno przyznacie mi rację, że 1658 projektów, które zostały złożone w ubiegłym roku, i liczba beneficjentów, która jest wybrana w ramach konkursu… Można byłoby wykorzystać więcej środków na dobre projekty, które tego wsparcia nie uzyskały. Oczywiście jest więc zachęta z mojej strony, żeby poszukiwać tych środków. Jeżeli będzie możliwość zwiększenia środków przewidzianych do 2025 r., nawet symbolicznie, to będzie miał pan wsparcie opozycji w tym zakresie. To pierwsza sprawa.

Druga sprawa to „Solidarnościowy korpus wsparcia seniorów". Chciałbym zapytać pana ministra, ponieważ nie mam tego w materiale przygotowanym przez ministerstwo, o to, ile gmin korzysta z tego programu i jak rozkładają się te gminy, jeśli chodzi o 16 województw. Czy widzi pan jakieś województwa, które dominują, jeśli chodzi o wsparcie tego korpusu? Czy są jakieś białe plamy, które warto w jakiś sposób uzupełniać? Czy warto motywować jednostki samorządu terytorialnego do takiej aktywności? Czy środki, które pan przewidział, jak rozumiem, 80 mln zł, to według pana środki wystarczające na 2022 r.?

Jest jedna rzecz, która mnie interesuje. Chodzi o osoby w kryzysie bezdomności. Czy w ramach szerokich działań ministerstwa aspekt osób starszych, z którym, nie ukrywam, ostatnio często się spotykam, które z różnych powodów życiowych, rodzinnych tracą mieszkanie i stają się osobami w kryzysie bezdomności… Czy jest jakikolwiek program dedykowany tej grupie seniorów?

Jest jeszcze jedna kwestia, mianowicie kwestia wykluczenia cyfrowego. Chciałbym bardzo wyraźnie powiedzieć, że pandemia uświadomiła nam wszystkim, że jest to bardzo poważny problem. Wykluczenie cyfrowe, możliwość załatwiania nawet często dla nas, osób troszkę młodszych, różnych spraw życiowych właśnie przy pomocy komputera, przy pomocy komórki, przy pomocy internetowego konta bankowego… Czy w tym zakresie istnieje jakakolwiek współpraca z MRiPS? Nie ma już ministerstwa cyfryzacji, ale odpowiednikiem ministerstwa cyfryzacji, które, jak rozumiem, w tej chwili jest częścią kancelarii premiera… Czy widzi pan minister potrzebę wspólnych projektów, które dotyczyłyby MRiPS i ministra właściwego ds. cyfryzacji, bo tak należałoby to nazwać?

Bardzo dziękuję za informacje. Jeżeli pan minister może odpowiedzieć na te pytania dzisiaj, to jestem zainteresowany, a jeżeli nie, to oczywiście bardzo chętnie przyjmę odpowiedź pisemną.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie pośle. Pan minister zapewne za chwilkę odpowie, ale zaproponuję może rundę pytań, żeby pan minister mógł odnieść się do wszystkich. Jeżeli natomiast mogę, to, panie pośle, jeśli chodzi o kwestie związane z wykluczeniem cyfrowym i ze wsparciem seniorów, pan minister mówił o „Solidarnościowym korpusie wsparcia seniorów" i tam również o tym wolontariacie. Jest to realizowane właśnie w dobie pandemii. Jeśli chodzi o kwestie związane z poszukiwaniem programów, to bardzo panu posłowi dziękuję za to, że zwrócił się pan o to. Przyznam się natomiast, że trochę się

uśmiechnęłam, dlatego że w 2015 r. pana formacja, czyli Platforma Obywatelska, przeznaczała 9 mld zł na przykład na wsparcie osób z niepełnosprawnościami. Dzisiaj, za rządów PiS-u, są to 32 mld zł. Jak duża jest to różnica, pan sobie obliczy. Podobnie było ze wsparciem seniorów. W 2015 r. było to 3,6 mld zł, a tylko w ubiegłym roku 36 mld zł. 13. i 14. emerytura to 47 mld zł, zatem rząd PiS-u potrafi znaleźć te środki finansowe. Pan minister przedstawił więcej niż jeden program, bo jest dużo nowych, stworzonych przez rząd PiS-u programów. Trochę jestem zdziwiona tą chęcią poszukiwania przez pana posła nowych programów, ale zaręczam, że rząd odpowiada na potrzeby seniorów. Jest to zresztą widoczne. Chociażby dzisiejszy sondaż IBRiS dla „Super Expressu" mówi o tym, jak wysoko polscy emeryci oceniają rządy PiS-u, ale za każdą uwagę dotyczącą wsparcia dziękuję.

Mam pytanie. Czy są posłowie, którzy zgłosili się do pytania, a uczestniczą w posiedzeniu zdalnie? Nie ma takich zgłoszeń, a zatem bardzo proszę, pani przewodnicząca Lidia Burzyńska.

Poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Panie ministrze, pani dyrektor, szanowni państwo, w dwóch krótkich wypowiedziach ustosunkuję się do dwóch części, które pan minister przedstawił jak zwykle w bardzo merytoryczny sposób, nie tylko słownie, ale również przez materiały, które mamy dostarczone, które w pełni odzwierciedlają olbrzymią pracę MRiPS względem seniorów.

Do pierwszej części, oprócz tych wszystkich danych, zwiększającej się aktywności seniorów, uaktywniania się również organizacji pozarządowych, które występują do państwa z projektami, piszą dobre projekty, a przede wszystkim uzyskują fundusze, co powoduje, że ta aktywność seniorów jest coraz większa, ponieważ to bez wątpienia jest ten czynnik i element, że jeżeli senior będzie zaopiekowany, zmotywowany, uaktywniony, to mniej boleśnie będzie przechodził swoją jesień życia i tym sposobem innego rodzaju ministerstwa będą miały mniejsze nakłady, mniejsze problemy, a o to chodzi, żeby ta jesień życia byłą piękna…

Dla przykładu mogę powiedzieć, co mnie ujęło i jako wieloletniego nauczyciela osobiście podbudowało. Myślę, że to powinien być dobry przykład dla innych części naszej ojczyzny: „Seniorzy wiele warci", czyli projekt, który tak naprawdę, po pierwsze, wspiera seniorów, ale również młodych ludzi. Każdy wiek ma swoje prawa, ale istotna jest świadomość czy, inaczej, ukazanie, że czas płynie nieubłaganie. Kiedy dzisiaj jesteśmy młodymi, musimy nauczyć się współistnieć, współfunkcjonować z seniorami, bo za kilkadziesiąt lat, mówię tutaj o młodym pokoleniu, my również zastąpimy to pokolenie seniorów.

Ten projekt jest więc warty rozreklamowania, warty wsparcia. Dlaczego? Szanowni państwo, integracja międzypokoleniowa dotyczy szczególnie małych środowisk, mniejszych gmin. Dlaczego? Dlatego że tam seniorzy mają mniej możliwości indywidualnej aktywności, takiej jak chociażby teatr, filharmonia, kino czy innego rodzaju instytucje. Tam międzypokoleniowa aktywność jest bardzo istotna, bardzo ważna. Jeszcze raz apeluję… W większości słuchają nas pełnomocnicy przy wojewodzie powołani właśnie do spraw seniorów, których aktywność, jak powiedziała pani przewodnicząca, których spotykanie się z samorządowcami powinno być oparte o wiedzę, o przekazywanie, zachęcanie do takiej działalności na terenie ich gmin, aby senior czuł się zaopiekowany nie tylko przez swoich bliskich i rodzinę, bo taka powinna być kolej rzeczy. To rodzina jest najlepszym, najwierniejszym przyjacielem, ale na barkach samorządu, pan minister to wyartykułował, również spoczywa taka pomoc.

Moja wypowiedź do drugiej części powinna być zbędna, bo to, co chciałem przekazać, pani przewodnicząca jakoby czytała w moich myślach, przekazała to z wielką atencją. Chcę natomiast powiedzieć, zwracając się jeszcze raz do pełnomocników, że, tak jak wspomniał pan minister, przed rozpoczęciem posiedzenia Komisji rozmawialiśmy o tym, że według mnie, a jestem mieszkańcem małej społeczności, małej gminy, informacje o tych programach, te aktywności, te możliwości pozyskania nowych seniorów, nie tylko tych, którzy działają w tych aktywnościach, powinno być większe. Zaopiekowanie się seniorami to nie jest tylko ministerstwo rodziny i pracy, prawda?

Teraz zrodził mi się pomysł, żeby, nie wiem, we współpracy chociażby z ministerstwem edukacji, młodzież w szkołach wiedziała, że są takie programy. W jakiś sposób bym zachęcała. Możliwości nauczycieli i ich inwencja twórcza wspierana przez młode umysły jest bardzo duża, więc wspólnymi siłami… Oczywiście strona finansowa to jest MRiPS, ale takie przekazywanie informacji, przekazywanie zadań, możliwości wspierania i pomagania seniorom… Szanowni państwo, nie musimy się przekonywać. Osobiście również mam do czynienia właśnie z takimi osobami. Chodzi nawet o dziesięciominutową, piętnastominutową rozmowę, zmienienie na chwilę środowiska, zobaczenie czegoś innego przez seniorów, którzy ze względu na wiek, ze względu na swoją niepełnosprawność fizyczną, odgrywają bardzo wielką rolę.

Proszę państwa, panie ministrze, bardzo cieszę się z tej oto deklaracji, że aby zwiększyć mobilizację powstawania dziennych domów seniora, również ministerstwo będzie bardziej finansowało te nowo zakładane domy dzienne przy mniejszym finansowaniu tych istniejących tak, żeby w jakiś sposób nie było białych plam, tylko żeby było coraz więcej gmin zaopiekowanych właśnie w takiej sytuacji.

Cóż, proszę państwa, muszę powiedzieć jeszcze jedno. Nawet program „Aktywni+” jest kontynuacją, jak pan przewodniczący był łaskaw przypomnieć, oczywiście nie ulega to wątpliwości, to coś, co jest nakierowane na aktywizację tej grupy społeczeństwa i jest dla rządów PiS-u bardzo ważne, bardzo istotne i jest realizowane. Pytanie skierowane do pana ministra jest o to, czy są wystarczające środki na te programy. Powiem tak, troszeczkę żartobliwie. Pan minister Szwed niejednokrotnie pokazał, że jest oddanym, rzeczywistym i działającym na rzecz seniorów ministrem. Który minister, który dyrektor czy który kierownik jakiejś jednostki powie, że ma wystarczające środki? Zawsze chce jak najwięcej na swoją działkę. Myślę więc na koniec, że dla porównania jest to… Jestem natomiast ciekawa… Ogólnie tych programów jest mnóstwo. Dzisiaj omawiamy niektóre, więc te pieniądze, 40 mln zł, to nie jest koniec. Pan minister przedstawił tutaj kwotę. Czy przy poprzednich latach, jak był „ASOS”, na tę działkę też były realizowane tak duże nakłady? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję. Może jeszcze tylko przypomnę, że jeśli chodzi o program „Senior+”, który wcześniej nazywał się „Senior-WIGOR”, to też rząd PiS-u, przeformułowując ten program, nadając mu nową rangę i nową nazwę, dwukrotnie zwiększył finansowanie do 60 mln zł każdego roku. To pokazuje, że potrafimy znaleźć środki finansowe.

Jeśli chodzi o kolejne głosy, to mam pytanie. Czy pan minister chce teraz odpowiedzieć? To bardzo proszę, pan minister odpowie na głosy parlamentarzystów i za chwilkę przejdziemy do głosów naszych gości, którzy łączą się z nami zdalnie. Bardzo proszę.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Dziękuję bardzo. Dziękuję za te głosy. Oczywiście kwestie finansowe są bardzo ważne. Gdybyśmy opowiedzieli tutaj państwu o wszystkich programach i je przedstawili, to jest naprawdę znaczny przyrost. To dobrze, bo potrzeba środków. Wiemy, że nasze społeczeństwo jest coraz starsze i musimy te środki znajdywać nie tylko na aktywność, ale również na opiekę i na inne usługi. To się dzieje, ale zawsze będzie jakiś niedosyt. Tak jak powiedziałem, oczywiście bardzo cieszyłbym się, jakbym miał większe środki, ale myślę, że w ramach tych środków, które są, przechodzą bardzo dobre projekty i możemy z tym działać.

Jeśli chodzi o pytanie dotyczące „Solidarnościowego korpusu wsparcia seniorów”, jest to nowy program, ale jest to jakby kontynuacja tego, co było przy pandemii. W tej chwili jest to na takim etapie, że rozdysponowaliśmy środki na poszczególne województwa i teraz nie mamy jeszcze żadnych informacji, bo jest to projekt, który uruchomiliśmy pod koniec stycznia. Teraz samorządy występują do wojewodów z informacją, że chcą w tym programie uczestniczyć. Przeznaczając jakieś środki, chcą z tego programu korzystać. Tak to będzie funkcjonowało, tak że jeżeli będziemy mieć informację zbiorczą, a tak jak mówię, jest do zagospodarowania 80 mln zł, to wtedy tutaj to państwu przedstawimy.

Z programów, które były w trakcie pandemii, mieliśmy różne kwoty na program wsparcia „Wspieraj seniora”. To były kwoty 50 mln zł, a później jeszcze raz 50 mln zł.

Z tego programu skorzystało ponad 27 tys. osób. Tak jak powiedziałem, w tym programie uczestniczyło ponad 12 tys. wolontariuszy. Liczymy na to, że kontynuacja tego programu, bo zdecydowaliśmy się na kontynuowanie programu w trochę innej formie, dołożyliśmy te opaski bezpieczeństwa ze względu na to, że w czasie pandemii pokazano nam, że jest potrzeba, że jest dużo ludzi, którzy potrzebują wsparcia w bieżącej działalności … Tak jak mówię, to jest kwestia zrobienia zakupów, wyjścia do apteki, wyprowadzenia psa. To proste czynności, które może zrobić wolontariusz, który nie musi być specjalnie do tego przeszkolony. Z tego można skorzystać.

Jak będziemy już mieli dane, to państwu przedstawimy. Sami zobaczymy, jakie będzie zainteresowanie samorządu, bo różnymi drogami chcemy angażować do wsparcia seniorów różne podmioty: samorządy, organizacje pozarządowe, osoby fizyczne. Jednym z działań, które podjęliśmy… Część z państwa jest też z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny, to pamiętają państwo, że zrobiliśmy debatę dotyczącą rodzinnych domów pomocy. Przez kilka lat powstało tylko 47 domów. Teraz uruchomiliśmy nową, poprawioną, doskonalszą wersję tego programu. Mamy już zakończony nabór. Myślę, że na ten program pójdzie ok. 6 mln zł. Jest większe zainteresowanie. To kolejny komponent. Chcemy, żeby osoby fizyczne przy podpisaniu, bo to jest skierowane do samorządu, ale samorząd podpisuje z osobą fizyczną umowę na prowadzenie takiego domu rodzinnego… Maksymalna liczba osób to osiem, od trzech do ośmiu osób, czyli jest to taka mała forma wsparcia. Myślę, że ważne jest, że to też działa.

Nie mówiłem o tym, ale myślę, że przy tej okazji warto powiedzieć o inicjatywie prezydenta, którą przełożyliśmy na projekt ustawy, o powstaniu „Centrum Usług Społecznych". To jest program pilotażowy na kwotę 100 mln zł. W tej chwili jest 30 samorządów, które w tym programie uczestniczą. Są to centra, które mają za zadanie łączyć na terenie gminy różne jednostki pomocy społecznej, służby zdrowia i innych działań, gdzie osoby, które takiego wsparcia potrzebują, będą mogły w jednym miejscu otrzymać pełną informację o tym, gdzie z tego skorzystać, gdzie skierować, tak że myślę, że to jest…

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Mogłabym jeszcze raz poprosić o kwotę?

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

100 mln zł to program pilotażowy. On będzie się kończył. Będziemy mieć podsumowanie tego projektu. W strategii dotyczącej rozwoju usług społecznych, czyli strategii rejestru sygnalizacji piszemy o jednej z form integracji takich działań, o centrach usług społecznych, czyli żeby ta informacja maksymalnie… To to, o czym mówiły panie przewodniczące o tym, żeby na terenie małej miejscowości takie centrum powstało, a człowiek ten będzie wiedział, gdzie może się udać, gdzie może otrzymać taką pomoc, gdzie otrzymać skierowanie itd. Myślę, że to też jest ważna informacja.

Jeśli chodzi o kwestie związane z wykluczeniem cyfrowym, to, jak wspomniałem już wcześniej, w programie „Aktywni+" jest nowy komponent i jest zdecydowanie wzrost, bo w 2021 r. są 82 projekty, a 10 mln zł z puli 40 mln zł poszło na włączenie cyfrowe. To jest duży przyrost. W ramach programu „Wspieraj seniora" w dalszym ciągu jest wolontariusz, czyli „e-Senior", który pomaga seniorom. W tym zakresie też jest duże zainteresowanie.

Mamy zapowiedź budowy centrów pomocy informatycznej dla seniorów ze środków europejskich. Czekamy na rozstrzygnięcia Krajowego Programu Odbudowy. Jeśli pozyskamy środki, to też jest pula do otwarcia, tym bardziej że w programach europejskich, jeśli chodzi o wsparcie cyfrowe, przeznaczone są duże środki i to w zdecydowany sposób poprawiło nam sytuację wśród seniorów.

Muszę tu wspomnieć o jeszcze jednej rzeczy. To jest kwestia kończących się programów europejskich choćby w ramach wspierania seniorów, które są prowadzone przez urzędy marszałkowskie, przez regionalne programy pomocowe. Część środków kończy się, ale jest też zobowiązanie, zgodnie z projektami, że musi być kontynuacja tych projektów. Najczęściej są to okresy trzyletnie. Ze środków europejskich powstawały choćby kluby seniora. Już teraz samorządy występują do nas o wsparcie. To jest problem, bo zgodnie z projektami europejskimi to działanie musi być kontynuowane. Ewentu-

alnie musimy się tutaj zastanowić, a mamy kontakt poprzez dyrektorów regionalnych ośrodków pomocy społecznej, czy nie znaleźć tutaj jeszcze jakiegoś środka, bo najgorsza rzecz byłaby, gdyby te kluby przestały funkcjonować albo nie działały. To byłoby niedobre rozwiązanie.

Było jeszcze pytanie dotyczące bezdomności. Głównym programem jest tutaj program „Pokonać bezdomność". W ubiegłym roku było 5,5 mln zł tylko na ten program, ale później przez różne dodatkowe środki łącznie na wsparcie dotyczące osób bezdomnych przeznaczyliśmy 17 mln zł. W tym roku uruchomiliśmy już kolejną edycję programu „Pokonać bezdomność". Jest ona skierowana do organizacji pozarządowych. Bardzo mocno działa tu Caritas, działa federacja na rzecz osób bezdomnych, tak że jest wsparcie w tym zakresie. Mamy też comiesięczne wideokonferencje z organizacjami, które zajmują się wsparciem. W pandemii oczywiście był inny rodzaj wspierania, bo to zarówno kwestie związane ze środkami, jak również taka ważna kwestia, że szukaliśmy rozwiązania dotyczącego szczepień. Wczoraj był bardzo dobry przykład takiego działania w Archidiecezji Łódzkiej, gdzie bezdomni korzystając z posiłku, byli jednocześnie szczepieni. Były też takie działania.

Danych, o które pytał pan poseł, dotyczących tego, ile osób traci mieszkania, chyba nie mamy, choć jeszcze zorientujemy się, czy gdzieś ktoś takich danych nie posiada. To byłaby ciekawa informacja, czy przybywa osób, które tracą mieszkania ze względu na to, że miały kredyty i stają się osobami bezdomnymi. Nie umiem tutaj odpowiedzieć, czy mamy takie dane.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Najmocniej przepraszam. Być może samorządy będą miały takie dane, bo samorządy są jednak najbliżej obywatela.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Spróbujemy się jeszcze rozeznać.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Zanim pan poseł wyjdzie, proszę poczekać, aż pan minister skończy. Dobrze?

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

W tych punktach, o które pan poseł pytał, odpowiedziałem.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Mam nadzieję, że pan przewodniczący jest usatysfakcjonowany. Usłyszał pan, jak wiele programów jest realizowanych i jak ogromne środki są na nie przeznaczone.

Poseł Michał Szczerba (KO):

Wypowiedź poza mikrofonem.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dziękuję, panie przewodniczący.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Było jeszcze jedno pytanie pani przewodniczącej dotyczące relacji międzypokoleniowych. Mamy taki projekt, jak znajdziemy środki, to będziemy próbowali go uruchomić. Chodzi o tworzenie centrów międzypokoleniowych, czyli z jednej strony byliby seniorzy, z drugiej strony byłyby np. przedszkolaki. Coś takiego chcemy zaproponować, ale na to też trzeba mieć odpowiednie środki. Jak tylko się znajdą, to u państwa będziemy i to państwu przedstawimy. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze. Jeśli chodzi o pomysł centrów międzypokoleniowych, są one niezwykle potrzebne. Muszę powiedzieć, że wiele gmin, wiele samorządów korzysta z możliwości tworzenia takich centrów, korzystając z rządowego wsparcia w ramach programu „Senior+" i „Maluch+". Myślę, że szersze wsparcie takich inicjatyw będzie naprawdę potrzebne, bo takie projekty w gminach, mówię to na przykładzie mojego województwa, województwa kujawsko-pomorskiego, cieszą się naprawdę ogromnym

uznaniem i dobrze się sprawdzają. To moja kolejna radość, że MRiPS myśli o tym, żeby wesprzeć samorządy.

Bardzo dziękuję. Teraz o głos poprosili, w kolejności, pan Jerzy Płókarz, pan dr Rafał Sapuła i pani prof. Katarzyna Wieczorowska-Tobis. Bardzo proszę, pan Jerzy Płókarz.

Prezes Krajowego Sztabu Ratownictwa Społecznej Sieci Ratunkowej Jerzy Płókarz:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Wysoka Komisjo, panie ministrze, pani dyrektor, szanowni państwo, przyłączam się do głosu pani przewodniczącej, która powiedziała, że pieniążków nigdy nie będzie za dużo. Oczywiście kłaniamy się i usilnie prosimy, panie ministrze, o wywalczanie jak najwięcej na działalność na rzecz seniorów, aczkolwiek trzeba uczciwie powiedzieć, powiedział to zresztą już pan minister, że środki przeznaczane obecnie przez rząd na działania organizacji społecznych i nie tylko organizacji społecznych, lecz generalnie na wspieranie seniorów, w porównaniu do tego, co było dawniej, to nieporównywalnie więcej. Między innymi to organizacje społeczne mogą dzięki temu działać dla seniorów o wiele, wiele więcej.

Chciałbym jednak zwrócić się z pytaniem, a jednocześnie z podpowiedzią do pana ministra. Chodzi o korpus seniorów, o którym pan minister mówił. Pojawiło się tam sformułowanie „opaski bezpieczeństwa”. Moje pytanie jest o to, czy nie można byłoby zmienić tego określenia na „przycisk bezpieczeństwa”, spełniający zasadę taką, że umożliwia uruchomienie sygnału wezwania pomocy właśnie poprzez uruchomienie jednego przycisku oraz komunikację z operatorem. Powiem dlaczego. Panie ministrze, mamy kilkudziesięcioletnie doświadczenie jako twórcy tego systemu. Z przytłaczającą częścią opasek, które występują obecnie i są tak bardzo intensywnie oferowane, mamy bardzo negatywne doświadczenie, począwszy od pierwszej, podstawowej rzeczy. Wiele osób starszych, których mamy bardzo dużo w sieci, nie korzysta z opaski, bowiem są one z tworzywa à la guma. To powoduje uczulenie, podrażnienie skóry. Chcą korzystać np. z rozwiązania typu breloczek czy przycisk w telefonie. Sformułowanie „opaska bezpieczeństwa” niejako eliminuje wszystkie pozostałe rozwiązania, a myślę, że nie taka była intencja. Mam pytanie, czy nie można byłoby tego poprawić.

Jeśli chodzi o dodatkowe funkcje, bazując na naszym kilkudziesięcioletnim doświadczeniu, powiem, że wprowadzenie obowiązku detektora upadku niestety… Testujemy to od iluś lat i detektor upadku absolutnie się nie sprawdza. Efekt jest taki, że jak starszy człowiek sięgnie ręką po coś z górnej półki i opuści, to opaska wysyła sygnał wezwania pomocy, starszy człowiek wpada w zdenerwowanie, w stres, zdejmuje to, chowa do szuflady, żeby nawet na to nie patrzeć. Młody człowiek by się tym nie przejmował i się tym nie przejmuje: jak ma, zadzwoni i powie, że przypadkowo uruchomił. Zupełnie inna jest reakcja i efekt w przypadku osoby starszej.

Jeżeli chodzi o jakiś obowiązkowy lokalizator GPS, to, znowu, niestety testy pokazują, że GPS do celów ratunkowych absolutnie się nie nadaje. Według testów, które przeprowadziliśmy na co dzień, GPS udowadnia, że przekłamuje od kilkuset metrów do nawet kilku kilometrów. Takie mamy przesyłane pomiary, w związku z tym powiedzenie starszej osobie, że skutecznie wezwie pomoc na podstawie lokalizacji podanej przez GPS, może wręcz zabić człowieka. Załóżmy, że ktoś dostaje zawału serca na terenie jakiejś posesji, a GPS pokazuje miejsce choćby po drugiej stronie ulicy, kilka budynków dalej. Pogotowie i ekipa już nie znajdą tego człowieka, tymczasem on będąc błędnie przekonany, zrezygnuje z innych form wzywania pomocy, co nawet w przypadku poważnej czy ostrej niewydolności krążeniowej jeszcze w początkowej fazie mógłby zrobić, mógłby choćby zdjąć but, rzucić w najbliższe okno i w ten sposób zwrócić uwagę. Później nie będzie miał już na nic siły.

To samo, jeżeli chodzi o monitorowanie podstawowych czynności życiowych w tego typu opaskach. Przeprowadzamy próby z tymi opaskami i niestety okazuje się, że czujnik temperatury pokazuje temperaturę 42 stopni, podczas kiedy starsza osoba ma rzeczywistą temperaturę ciała 37 stopni. Na tej podstawie nie można wysłać ekipy pogotowia ratunkowego, ponieważ nie są to certyfikowane urządzenia.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Panie Jerzy, przepraszam na sekundkę. To wszystko, co pan mówi, jest bardzo ważne i cenne, natomiast może warto byłoby, żeby pan minister odniósł się do tego, czy rozmawiamy o tych samych urządzeniach, bo z tego, co słyszałam, pan minister mówił, że w opasce jest przycisk życia. Oczywiście warto byłoby uzgodnić, czy to jest ten sam program, o którym pan w tej chwili mówi. Przyjmujemy te wszystkie uwagi. Pan minister wsłuchiwał się w to, co pan mówił. Może proszę sekundkę poczekać, jeszcze zbierzemy inne głosy i pan minister udzieli odpowiedzi i odniesie się do tego. Dobrze? Możemy tak zrobić?

Prezes KSRSSR Jerzy Płókarz:

Tak, oczywiście, ale ja mówię o tym. To jest drobna uwaga i myślę, że warto byłoby po prostu to skorygować. Tylko tyle. Dziękuję, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Dobrze, to sekundkę. Pan minister mówi, że od razu się do tego odniesie. Za chwilkę poproszę pozostałe osoby.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Wszystkie działania, o których mówił pan prezes, dotyczące czy to przycisku, czy to detektora upadku, są w ramach tego programu. Oczywiście zostawiliśmy tu dużą swobodę dla samorządów z tego tytułu, że jest wiele takich programów w samorządach, które mają np. swoich operatorów. Chcemy też zobaczyć, jak to w ogóle funkcjonuje. To jest pierwszy program, który dofinansowujemy w kwocie 50 mln zł. Zobaczymy, jak to się dzieje. Wiem, że nawet w województwach są realizowane… Nie pamiętam w tej chwili w którym, ale wiem, że któreś województwo to realizuje i w całym województwie taki program jest uruchomiony, chyba też przy wsparciu środków europejskich.

Dlatego szukamy rozwiązania: przycisk bezpieczeństwa, detektor upadku, czujnik zdjęcia opaski, lokalizator GPS, funkcja umożliwiająca komunikowanie się itd. To musi być z operatorem, któremu samorząd zleci takie zadanie, bo przecież dla każdej z osób, u których będzie tzw. opaska bezpieczeństwa, urządzenie to nie musi być jednakowe. Jedna będzie miała w takiej wersji, inna w innej, zależy, w jakim ono jest stanie. W taki sposób to będzie funkcjonować. Te projekty czy wnioski mają trafić do wojewody i wojewoda w ramach tych limitów będzie przyznawał lub nie przyzna takich środków. Tak to będzie działać. Zobaczymy. Jak mówię, nie jest to coś zupełnie nowego, bo takie programy, czy to w województwach, czy w poszczególnych gminach, działają.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze.

O głos poprosił pan dr Rafał Sapuła, stały doradca Komisji. Uprzejmie proszę, panie doktorze. Po panu doktorze będzie pani profesor. Kolejna z prośbą o głos zapisała się pani doktor. Bardzo proszę.

Stały doradca Komisji Polityki Senioralnej dr n. med. Rafał Sapuła:

Szanowne panie przewodniczące, Wysoka Komisjo, panie ministrze, pani dyrektor, szanowni państwo, chciałem zabrać głos z punktu widzenia lekarza praktyka, który od 20 lat zajmuje się pacjentami z niepełnosprawnościami, pacjentami starszymi. Z tej perspektywy muszę podkreślić, że widać ewidentne, pozytywne, korzystne wyniki państwa działań. Szczególnie chcę zwrócić uwagę na programy asystenckie dla osób niepełnosprawnych, opiekę wytchnieniową, centra opiekuńczo-mieszkalne, dofinansowywanie przez PFRON do turnusów rehabilitacyjnych, sprzętu, zaopatrzenia ortopedycznego, sprzętu rehabilitacyjnego czy tworzenie mieszkań chronionych. Co ważne, podkreślam, są to programy stworzone nie tylko dla osób niepełnosprawnych, ale także dla ich rodzin i ich opiekunów, dające wytchnienie, dające bardzo poważne wsparcie finansowe, tak że w imieniu pacjentów, ale i nas, pracowników medycznych, chcę bardzo serdecznie za to podziękować.

Wracając jeszcze do dyskusji dotyczącej przekazywania informacji osobom z niepełnosprawnościami na temat programów oferowanych przez państwo, myślę, że pracując wiele lat w zespołach orzekania o niepełnosprawności, można stworzyć taką formułę,

aby zespoły orzekania o niepełnosprawności miały obligatoryjny obowiązek informowania danych centrów pomocy rodzinie, czy przy gminach, czy przy miastach, i te centra mogłyby bezpośrednio kierować swoich pracowników i badać potrzeby danej osoby z niepełnosprawnością. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo.

O zabranie głosu proszę panią profesor, stałego doradcę Komisji.

Stały doradca Komisji Polityki Senioralnej prof. dr hab. n. med. Katarzyna Wieczorowska-Tobis:

Pani przewodnicząca, panie ministrze, pani dyrektor, państwo posłowie, szanowni państwo, ze swojej strony jako ekspert chciałabym poświęcić kilka słów aktywizacji seniorów, m.in. w ramach projektu „Aktywni+". Ponieważ nie budzi wątpliwości to, że szeroko rozumiana aktywizacja jest ewidentnie modyfikowalnym czynnikiem, który wpływa na proces starzenia, jeśli spojrzymy na to, że te pieniądze są przeznaczane na aktywizację seniorów, zarówno na utrzymaniu aktywności tych seniorów, którzy są aktywni, jak i na uaktywnianiu tych, którzy mają ograniczenie w zakresie aktywności, musimy zobaczyć korzystny efekt tych działań, który niekoniecznie widzimy w okresie roku, ale który widziany będzie w dłuższym okresie czasu.

Chcę państwu powiedzieć, że z mojej perspektywy jest niezwykle ważne, że zakończyliśmy właśnie działania w ramach badań oceniających polską starość, „PolSenior2", i porównując „PolSenior1" sprzed 10 lat z „PolSenior2" zakończonym tuż przed pandemią, widzimy na przykład, że jest mniej niedożywienia. Gdy pytamy dlaczego, to być może właśnie dlatego, że coraz więcej wiemy o tym, jak powinniśmy się odżywiać. W ramach projektu „ASOS" czy „Aktywni+" wyraźnie jest również działka przeznaczona na rozmaite warsztaty z tego zakresu, więc myślę, że patrząc na to, powinniśmy zobaczyć wartość dodaną, w sensie walki o naszą ogólną sprawność, i trochę ogólny mechanizm kuli śniegowej polegający na tym, że gdy pokazujemy coś seniorom, seniorzy często dalej niosą potem tę informację, przekazując ją następnym i następnym seniorom i ma to bardzo dużo korzystnych oddziaływań, które czasem, wydaje mi się, trudno nam sobie wyobrazić. Bardzo dziękuję.

Przewodnicząca poseł Lidia Burzyńska (PiS):

Dziękuję bardzo pani prof. Wieczorowskiej-Tobis za informację i za bardzo – jakiego użyć tu określenia – niby proste przekazy, ale mające niesamowitą głębię. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję.

Udzielam głosu pani dr Elżbiecie Ostrowskiej. Proszę, pani doktor.

Przewodnicząca Zarządu Głównego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Elżbieta Ostrowska:

Dziękuję bardzo. Szanowne panie przewodniczące, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, jeśli pani przewodnicząca pozwoli, zwrócę się jednak bezpośrednio do pana ministra Szweda. Szanowny panie ministrze, bardzo dziękuję, myślę, że nie tylko w imieniu mojej organizacji, za informację i za uruchomienie programów, o których pan mówił. To jest ogromne wsparcie dla organizacji senioralnych. W latach ubiegłych moja organizacja składała wnioski. W tym roku oczywiście również będziemy aplikowali. Tak jak mówię, jest to wsparcie.

Mam świadomość, że środki, które są przeznaczane na program „Aktywni+", ale również na wspieranie seniorów w pozostałych obszarach, wspieranie osób niepełnosprawnych, są bardzo duże i są znacząco większe niż w latach ubiegłych, ale, szanowni państwo, potrzeby osób starszych są w tej chwili bardzo duże. Jesteśmy jednak w dość szczególnym momencie, ponieważ 2 lata pandemii spowodowały bardzo wyraźne ograniczenie różnych form aktywności osób starszych, pogorszenie ich kondycji psychicznej i fizycznej, na co wskazują różne badania, które są w tej chwili prowadzone, i powiedziałabym, postępujące wycofywanie się z życia społecznego, z różnych jego przejawów.

Kiedy miesiące wiosenne i letnie ubiegłego roku przyniosły pewne odmrożenie naszej działalności, kiedy zaczęliśmy się ponownie spotykać, z jednej strony widziałam, jak ogromna była potrzeba spotkań i kontaktów od strony moich koleżanek i kolegów, ale też, proszę państwa, nierzadko łapałam się na takiej refleksji, że po roku siedzenia w domu jesteśmy starsi o co najmniej 2 lata, a może i więcej. Tego nigdy nie widzi się u siebie, ale już u koleżanki i kolegi jednak widać takie zmiany. Tym wszystkim skutkom pandemii staramy się w tej chwili, oczywiście w miarę możliwości, przeciwdziałać, przy czym to nie jest tylko kwestia aktywizacji osób starszych. Część tych osób musimy niejako ponownie wyciągnąć z domów, przekonać ich do wyjścia, przekonać ich do tego, że warto wrócić do różnych form aktywności, ale można określić to inaczej: do kontaktu z ludźmi przede wszystkim, bo to jest szalenie ważne.

Chcę też powiedzieć, że wszystkie skutki pandemii, które dotknęły osoby starsze, dotknęły również organizacje senioralne. Mówię w imieniu mojej organizacji, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, ale sądzę i wiem z rozmów z koleżankami i kolegami, że większość organizacji ma podobne doświadczenia. W pewnym sensie traciliśmy członków, bo pozostawali w domu z obawy przed wyjściem, przed zakażeniem się. Proszę państwa, traciliśmy też niekiedy materialną podstawę naszej działalności, tzn. lokale związkowe, które były często usytuowane gdzieś przy ośrodkach pomocy społecznej, przy szkołach, przy świetlicach. Przez całe długie miesiące były zamknięte. Fizycznie nie można było prowadzić tej działalności.

Wszystkie te problemy szczególnie dotkliwie ujawniły się i dały się we znaki społeczności osób starszych w małych miejscowościach. Mimo wszystko w dużych miastach, w dużych aglomeracjach różne dostępne formy aktywności, różne formy uczestniczenia w taki czy inny sposób w życiu społecznym były może ograniczone, ale jednak dostępne. W małych miejscowościach natomiast, gdzie jeszcze w dodatku w okolicy został zamknięty klub seniora czy świetlica senioralna, sytuacja była naprawdę bardzo trudna.

Dlatego chciałabym zakończyć swoje wystąpienie… Zaczęłam od podziękowania pod adresem pana ministra i kierownictwa resortu, ale chciałabym zakończyć nieśmiałą prośbą. Panie ministrze, wiemy, że te środki są duże. Może jednak udałoby się jeszcze zwiększyć je po to, żeby niwelować skutki pandemii, co jest naprawdę ogromnym zadaniem stojącym przed wszystkimi, którzy zajmują się, prowadzą i realizują politykę senioralną, w tym również przed organizacjami senioralnymi? To naprawdę bardzo zwiększyłoby nasze możliwości, a potrzeby, tak jak mówiłam, są w tej chwili ogromne. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, pani doktor, za ten ważny, cenny głos. Jak wiemy, pandemia odcisnęła swoje piętno w wielu obszarach, szczególnie w odniesieniu do środowisk i organizacji senioralnych, tak jak pani mówi, a jedną z nich właśnie pani doktor reprezentuje. Bardzo dziękuję.

Jeszcze króciutko chciał odnieść się pan Jerzy Płókarz. Bardzo proszę, panie Jerzy.

Prezes KSRSSR Jerzy Płókarz:

Dziękuję bardzo, pani przewodnicząca. Szanowny panie ministrze, nie chciałbym być źle zrozumiany. W mojej wypowiedzi nie chodziło o zrezygnowanie z rozwiązań, które różne firmy sobie prowadzą. Chodziło mi tylko o to, żeby literalny zapis sformułowania „opaska bezpieczeństwa" zmienić na „przycisk bezpieczeństwa", to bowiem pozwoli na stosowanie różnych rozwiązań występujących w technice ratownictwa i wezwania bezpieczeństwa typu breloczek, przycisk w telefonie. Obecny zapis ogranicza to wyłącznie do opasek. Pozostawiam dyskusję, na ile są właściwe, na ile nie, ale wydaje mi się, że nie było intencją ministerstwa ograniczanie innych równie dobrych, a czasami nawet skuteczniejszych rozwiązań. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie Jerzy. Czy pan minister powie słówko na ten temat?

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Tak.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo proszę, pan minister Stanisław Szwed.

Sekretarz stanu w MRiPS Stanisław Szwed:

Oczywiście nie ma możliwości zmienienia tego w programie, który już ogłosiliśmy, ale ten głos jest bardzo cenny, bo pan jest ekspertem w tych sprawach. Weźmiemy to pod uwagę, bo przecież będziemy chcieli kontynuować ten program. Rozumiem, że chodzi też o to, żeby nie kojarzyło się nam to tylko z jakimś gadżetem, tylko żeby była to rzecz, która jest potrzebna seniorowi. Może faktycznie zamiast opaski przycisk. Tak jak mówię, przyjmuję ten głos, zapisałem. Ten program już uruchomiliśmy, już go nie zawrócimy, bo samorządy urwałyby nam głowę, już nie mówię o wojewodach, ale w następnym budżecie, w którym, jak liczymy, będą kontynuowane te programy, również…

Oczywiście przewija się tutaj kwestia środków. Pełna zgoda, że okres po pandemii dla seniorów i dla organizacji, które się nimi zajmują, jest bardzo, bardzo trudny. Zobaczymy. Może uda nam się wspólnie z paniami przewodniczącymi, które wspomogą mnie w pozyskiwaniu dodatkowych środków na program „Aktywni+" czy „Senior+", ale, jak mówię, to już jest projekt na następny budżet, bo patrząc z kalendarza, to już w maju przygotowujemy projekt budżetu na następny rok i wtedy wrócę do mojej pierwszej koncepcji, czyli większych środków, które były w projekcie. Może w tym roku będzie łatwiej. Zobaczymy. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Joanna Borowiak (PiS):

Bardzo dziękuję, panie ministrze, za udzielenie odpowiedzi.

Bardzo dziękuję państwu, którzy uczestniczyli w dzisiejszym posiedzeniu Komisji i zabierali głos w tematach niezwykle mocno dotyczących seniorów i ważnych dla funkcjonowania naszych seniorów.

Na tym wyczerpaliśmy porządek dzienny. Stwierdzam, że Komisja Polityki Senioralnej przyjęła informacje do wiadomości. Jeszcze raz dziękuję za udział w posiedzeniu Komisji.

Zamykam posiedzenie.